

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 4Svk/22/2022
Identifikačné číslo spisu: 4021200395
Dátum vydania rozhodnutia: 28. februára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Potásch
Funkcia: predseda senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:4021200395.2

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky - v právnej veci žalobkyne (sťažovateľka): G. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: T. XXX, V. - proti žalovanému: Okresný súd Komárno, so sídlom Pohraničná 6, Komárno - konajúc o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre - č. k. 11S/102/2021-68 zo dňa 26. januára 2022, takto

r o z h o d o l :

I. Kasačná sťažnosť sa o d m i e t a .

II. Účastníkom konania sa nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Nitre (ďalej aj ako „krajský súd“ alebo „správny súd“) uznesením č. k. 11S/102/2021-68 zo dňa 26. januára 2022 (ďalej aj ako „uznesenie“ alebo „napadnuté uznesenie“) odmietol podanie žalobkyne zo dňa 26.07.2021 a zároveň rozhodol o tom, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

2. V podaní zo dňa 26.07.2021 žalobkyňa (ďalej ako „žalobkyňa“ alebo „sťažovateľka“) uviedla, že podáva správnu žalobu na nesprávny úradný postup Okresného súdu Komárno vo veciach vedených na uvedenom súde pod sp. zn. 11T/66/2014, 2Nt/7/2017, 3Nt/5/2018, 17Nt/2/2019 a 3Nt/23/2020. Žalobkyňa uviedla, že trvá na tom, aby súd vyslovil, že pochybenie žalovaného je nesprávny úradný postup a „prikázal tieto účelové zlyhania napraviť“.

3. Krajský súd uznesením č. k. 11S/102/2021-17 zo dňa 11.08.2021 vyzval sťažovateľku, aby odstránila vady svojho podania (pod následkom odmietnutia podania). Dňa 31.08.2021 bolo krajskému súdu doručené podanie sťažovateľky zo dňa 24.08.2021, v ktorom táto reagovala na vyššie uvedené uznesenie súdu. Predmetné podanie sťažovateľky však vyhodnotil krajský súd tak, že ním táto nereagovala v plnom rozsahu na výzvu súdu (napr. neuviedla druh podanej žaloby, pričom aj jej žalobný návrh naďalej vykazoval vady, ktoré ani na základe výzvy krajského súdu neodstránila).

4. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, krajský súd podanie sťažovateľky podľa § 59 ods. 3 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj ako „SSP“) odmietol, a to z dôvodu, že žalobkyňa v lehote určenej správnym súdom svoje podanie riadne nedoplnila a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať.

5. Proti uzneseniu krajského súdu, ktorým bolo podanie žalobkyne odmietnuté, podala táto kasačnú sťažnosť (doručená krajskému súdu dňa 15.02.2022). Vec bola náhodným výberom technickými a programovými prostriedkami schválenými Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky pridelená senátu 4S Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. V tomto podaní opätovne poukázala na údajne nesprávny úradný postup Okresného súdu Komárno (vo veciach uvedených v bode 2 tohto odôvodnenia), namietala "zainteresovanosť" krajského súdu a „zvýhodňovanie prostistrany“. Uviedla, že postupom súdu došlo k „denegationis iustitiae“ a namietala, že uznesenie krajského súdu je „nejasné, bagatelizuje fakty a okolnostiach mlčí“. Podľa názoru sťažovateľky, napadnuté uznesenie „vytvára iluzórny a deformovaný obraz na veci a odmieta právny stav preskúmať z hľadiska jednoduchého práva, že Okresný súd Komárno (ďalej len „žalovaný“) administratívne odignoroval túto smernicu“ (pozn.: sťažovateľka v texte sťažnosti odkazuje na „Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ“). Celkovo má za to, že krajský súd svojím postupom, resp. odmietajúcim uznesením vo veci odmietol poskytnúť jej, resp. jej rodine relevantnú súdnu ochranu v podobe prístupu k súdu.

6. V petite podanej kasačnej sťažnosti sa sťažovateľka domáhala toho, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší správny súd“ alebo „kasačný súd“) zrušil uznesenie krajského súdu a aby mu vec vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žiadala, aby účastníkom konania nebol priznaný nárok na náhradu trov konania.

7. Zo znenia kasačnej sťažnosti najvyšší správny súd usúdil, že táto nebola spísaná advokátom (pozn.: v texte kasačnej sťažnosti nie je uvedené, resp. z nej ani inak nevyplýva, že by sťažovateľka bola advokátom vôbec zastúpená - pre účely kasačného konania), a preto najvyšší správny súd sťažovateľku uznesením č. k. 4Svk/22/2022 zo dňa 19. júla 2022 vyzval, aby preukázala, že je v kasačnom konaní zastúpená advokátom, resp. že kasačná sťažnosť bola spísaná advokátom, alebo aby preukázala, že existujú iné okolnosti, ktoré predstavujú výnimku z procesnej povinnosti byť v kasačnom konaní zastúpený advokátom. Tieto okolnosti kasačný súd v uznesení jasne špecifikoval. Uznesenie podľa tohto bodu odôvodnenia bolo sťažovateľke riadne doručené dňa 05.08.2022.

8. Dňa 17.08.2022 bolo najvyššiemu správne súdu doručené podanie sťažovateľky zo dňa 10.08.2022 označené ako „Odpoveď na výzvu“. Uviedla v ňom, že v kasačnom konaní ju bude zastupovať Centrum právnej pomoci, že nemá k dispozícii žiadne splnomocnenie a kasačný súd odkázala na Centrum právnej pomoci, ktoré malo údajne jej veci riešiť. Opätovne pritom uviedla, že (ani) kasačný súd jej nemôže odmietnuť poskytnutie súdnu ochranu.

9. Najvyšší správny súd - hoci jeho výzve zo dňa 19. júla 2022 (k tomu pozri bod 7 tohto odôvodnenia) - sťažovateľka priamo nevyhovela, obrátil sa na Centrum právnej pomoci s výzvou zo dňa 07.09.2022 pre účely verifikácie, či je sťažovateľka v kasačnom konaní zastúpená advokátom, a to v tom zmysle, či jej bola priznaná bezplatná právna pomoc - advokát (podľa osobitného právneho predpisu). Kasačný súd mal v záujme verifikovať týmto dodatočným úkonom to, či sťažovateľka je v konaní riadne zastúpená advokátom a túto skutočnosť len nebola spôsobilá kvalifikovaným spôsobom preukázať (vo vzťahu k najvyššiemu správne súdu).

10. Na výzvu kasačného súdu zo dňa 07.09.2022 reagovalo Centrum právnej pomoci (kancelária Komárno) podaním zo dňa 13.09.2022 tak, že „žalobkyňa doručila do Centra právnej pomoci, kancelária Komárno žiadosť o poskytnutie právnej pomoci dňa 17.08.2022, zároveň požiadala o predbežné priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ako dôvod uviedla „lehota na súde“. Centrum právnej pomoci, kancelária Komárno - vydalo vo veci sťažovateľky rozhodnutie č. KaKN/17091/2022 zo dňa 25.08.2022 o predbežnom neposkytnutí právnej pomoci. Rozhodnutie

podľa predchádzajúcej vety doručila sťažovateľka krajskému súdu, ktorý ho následne postúpil kasačnému súdu (dátum doručenia: 30.09.2022).

11. Dňa 23.01.2023 bolo kasačnému súdu zo strany Centra právnej pomoci, kancelárie Komárno - doručené v elektronickej podobe rozhodnutie Centra právnej pomoci, kancelária Komárno - č.: KaKN/17091/2021 (ČRZ: 140927/2022) zo dňa 14.12.2022 (s doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti - 19.12.2022), z ktorého vyplýva, že sťažovateľke nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci. V odôvodnení predmetného uznesenia je uvedené, že žiadateľka (rozumej: sťažovateľka v tomto konaní) v čase podania kasačnej sťažnosti nebola zastúpená advokátom a kasačná sťažnosť nebola spísaná advokátom ako to vyžaduje ustanovenie § 449 ods. 1 SSP. Uvedené vyhodnotilo Centrum právnej pomoci, kancelária Komárno tak, že „vo veci, s ktorou sa žiadateľ na Centrum obrátil, nebola splnená podmienka, že spor nie je zrejme bezúspešným, čím žiadateľ nespĺnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc [...]“.

12. Podľa § 449 ods. 1 SSP, sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom.

13. Podľa § 449 ods. 2 SSP, povinnosti podľa odseku 1 neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.

14. Podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d) SSP, správne sudy rozhodujú v konaniach o c) správnych žalobách v sociálnych veciach, d) správnych žalobách vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia.

15. Podľa § 452 ods. 1 SSP, na konanie na kasačnom súde sa primerane použijú ustanovenia druhej časti tohto zákona, ak tento zákon neustanovuje inak.

16. Podľa § 450 ods. 1 SSP, ak má kasačná sťažnosť vady podľa § 449 a sťažovateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 449 poučený, krajský súd vyzve sťažovateľa na odstránenie väd a poučí ho o následku ich neodstránenia. To platí primerane aj na opomenutého sťažovateľa.

17. Podľa § 459 písm. d) SSP, kasačný súd uznesením odmietne kasačnú sťažnosť ako neprípustnú, ak d) neboli splnené podmienky podľa § 449.

18. Z vyššie uvedených skutočností je nesporné, že kasačná sťažnosť sťažovateľky nebola spísaná advokátom, ako aj to, že v kasačnom konaní sťažovateľka nebola zastúpená advokátom. Na preukázanie tejto skutočnosti pritom kasačný súd riadne sťažovateľku vyzval (k tomu pozri bod 7 tohto odôvodnenia) a po tom, čo táto splnenie predmetnej procesnej podmienky nepreukázala, overoval jej splnenie najvyšší správny súd u Centra právnej pomoci. Centrum právnej pomoci však kasačnému súdu v priebehu konania oznámilo, že sťažovateľke bezplatná právna pomoc pre účely tohto kasačného konania poskytnutá nebola, resp. o jej žiadosti na priznanie tejto pomoci bolo rozhodnuté tak, že sa jej právna pomoc podľa osobitných predpisov nepriznala.

19. Sťažovateľka na základe výzvy kasačného súdu (bod 7 tohto odôvodnenia) nepreukázala, že by sama mala právnické vzdelanie druhého stupňa a výnimku z povinného zastúpenia advokátom v kasačnom konaní nie je možné uplatniť ani odkazom na to, že sa jedná o sociálnu vec (keďže vec sťažovateľky nespĺňa zákonné vymedzenie sociálnej veci) a zároveň je nepochybné, že žalovaným v konaní nebolo Centrum právnej pomoci, ale Okresný súd Komárno (k tomu pozri aj bod 13 tohto odôvodnenia). Toto potom vedie k záveru, že v súdnej veci nenastali okolnosti podľa § 449 ods. 2 SSP, a teda je nesporné, že vo veci sťažovateľky existovala povinnosť spísania kasačnej sťažnosti advokátom, resp. povinnosť byť v tomto kasačnom konaní zastúpený advokátom, čo kasačná

sťažovateľka napriek výzve najvyššieho správneho súdu nepreukázala a splnenie tejto podmienky nepotvrdili ani dodatočné úkony kasačného súdu realizované vo vzťahu k Centru právnej pomoci.

20. Vzhľadom na uvedené musel kasačný súd podľa § 459 písm. d) SSP kasačnú sťažnosť sťažovateľky odmietnuť ako neprípustnú.

21. Pre úplnosť najvyšší správny súd dopĺňa, že týmto rozhodnutím nedošlo k odopretiu súdnej ochrany sťažovateľky, keďže aj takáto ochrana, resp. prístup k súdu majú svoje zákonné podmienky a limity. Prístup k súdu nie je neobmedzený - absolútny a zároveň toto právo fyzických osôb a právnických osôb neznamená, že výkon tohto práva nemôže podliehať osobitným procesným podmienkam. Jednou z takýchto podmienok je pritom aj podmienka povinného právneho zastúpenia v kasačnom konaní vo veci, akou je aj vec sťažovateľky. Pozornosti najvyššieho správneho súdu v tomto kontexte neušlo, že sťažovateľka bola o procesnej povinnosti kvalifikovaného právneho zastúpenia v kasačnom konaní riadne poučená už aj v napadnutom uznesení krajského súdu.

22. O trovách konania rozhodol najvyšší správny súd podľa § 170 písm. a) SSP, podľa ktorého v prípade odmietnutia žaloby, žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ktoré ustanovenie primerane aplikoval na toto kasačné konanie odkazom na § 467 ods. 1 SSP. Navyiac, ak by aj odmietnutie kasačnej sťažnosti boli pripísané z procesného hľadiska na ťarchu sťažovateľky, žalovanému žiadne trovy kasačného konania nevznikli, resp. ako žalovanému orgánu verejnej moci by mu náhrada trov kasačného konania nepatrila, keď kasačným súdom neboli zistené žiadne osobitné okolnosti, ktoré by to odôvodňovali).

23. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd pomerom hlasov 3 : 0 (§ 463 SSP, § 147 ods. 2 SSP, § 139 ods. 4 SSP).

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok n i e j e prípustný.